ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ՊԱՏՄԱՆ Ը

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՆԽԻԿ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Կ. Պոլսոյ համար	6 մէճիտ	3 մէճ.
Գաւառաց	» 7 »	3 1/2 »

20 վարա

ՕՐԱԳԻՐ

20 վարա

ԱԶԳՈՒԱԾԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊԱՏՄԱՆ Ը

ՀԱՅԸՐԵՆԻՔ ի վերաբերեալ որ եւ է նամակ եւ գրութիւն պէտք է ուղղել առ Տնօրէն-Խմբագիր Կ. Պոլիս Պապը Ալի մատտեսի բիւ. 20 ձիվէլէկեան տպարան ։

ՏԱՄՆԵԱԿԱՆՕԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 1978 | ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ | 6 ԱՊՐԻԼ 1886 (Ն. Տ.) 16 ԱՊՐԻԼ

Կ. ՊՕԼԻՍ 5 ԱՊՐԻԼ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԻՐԼԱՆՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Վերջին թղթակցութիւնով հասած եւրոպական լրագիրը կարեւոր տեղեկութիւններ կը բերեն մեզ, Պ. Կլատսթընի Իրլանտական խնդրոյն վրայ Երեսփոխանաց ժողովոյ ապրիլ 8ի նոտին մէջ ըրած բանախօսութեան նկատմամբ, զոր արժան կը համարինք մեր ընթերցողաց հաղորդել։

Երեսփոխանաց այն ատուր նստին բազմութիւնը երբէք տեսնուած չէր ։ Սրահին մէջ պարապ տեղ մը բնաւ չկար և շատ մը երեսփոխանք օտքի վրայ կը կեցնային ։

Անգլիոյ գահաժառանգ կալլէսի իշխանը իւր օրգուոյն հետ ներկայ կը գտնուէր իրեն յատկացեալ տեղը ։

Շատ մը օտար դեսպաններ ներկայ էին և ակնկրդ է ըսել թէ ունկնդրաց յատկացեալ տեղը լսնողեալ էր բազմութեամբ ։

Երբ Պ. Կլատսթընը երեսփոխանաց ժողովոյ սրահէն ներս մտաւ, ջերմ ծափահարութեամբ ողջունուեցաւ իւր գալուստը ։ Բազմաթիւ բարնէլեան և ազատական երեսփոխանք Պ. Կլատսթընի ներս մտած պահուն օտքի ելաւ և ցնծութեամբ ընդունեցին զինքը։

Երեսփոխանաց ժողովոյ նոյն նստին բերուած բոլոր առաջարկները օրաձգուեցան ։

Պ. Կլատսթընը ժամը 5ը 35 վայրկեան անցած սկսաւ խօսիլ ։ Ջերմ ծափահարութիւնք կ'ընդմիջէին իւր խօսքերը ։

Պ. Կլատսթընը կը կարծէ թէ, ալ ժամանակը հասած է Իրլանտական խնդիրը ի հիմանց քննելու և խորհրդարանը պէտք է որոշման մը յանգի, Անգլիոյ և Իրլանտայի միջեւ ներդաշնակութիւն հաստատելու համար ։

Պ. Կլատսթընը Իրլանտայի վերայ պատմական տեսութիւն մը ընելով, կը հաստատէ թէ հարկեցուցիչ միջոցները իրենց արտակարգ վիճակէն ելնելով, սովորական վիճակ մը ղգեցած են ։ Նախարարապետը կ'ըսէ թէ, երբ կառավարութիւնը Իրլանտան վախցնելու ճամբուն հետեւած է, նոյնը ըրած է նաեւ Անգլիոյ համար տարբեր պայմաններով իրաց այս վիճակին հետեւութիւնը սա եղած է Իրլանտայի համար, որ այն տէր օրինաց հնազանդութիւնը հետզհետէ նուազած է, և այս այնպիսի աղտի մը մէջ կը պատահի, որոյ ընկերական և բարոյական վիճակը ուշէն բարձր է քան ուրիշ աղգաց ։ (Ծափահարութիւնք բարնէլեանց կողմէ)։

Պ. Կլատսթընը կը պնդէ թէ, Անգլիա Իրլանտայի մէջ բռնապետական միջոցներու դիմելով, իւր համարումէն օրէնքը Իրլանտայի մէջ օտար նկատուած լինելուն համար, իւր վարկը աւելի կորուսած են ։

Անգլիոյ հասարակաց կարծիքը թշնամի է Իրլանտայի, ինչպէս Իրլանտայի հասարակաց կարծիքը թշնամի է Անգլիոյ և Սկովտիոյ ։ Բռնապետական միջոցները կրնան օգտակար լինել յայնժամ, երբ նպատակի մը հասնելու համար անյողդողդ ի գործ դրուին ։

Անցեալ յունիս ամսոյ մէջ նախորդ նախարարութեան ձեռք առած միջոցները երբէք չեն կրնար արդիւնաւոր լինել։ (Ծափահարութիւնք բարնէլեանց և ազատականաց կողմէ)։

Բռնապետական միջոցները երկու կերպիւ կրնան յաջողիլ, առաջին, երբ միապետական կառավարութենէ մը հրամայուին և երկրորդ, երբ ըստ քմայ ի գործ դրուին ։

Ոչ Անգլիա և ոչ Սկովտիա մինչեւ որ խաղաղասիրական միջոցներ չսպառին, երբէք չպիտի դիմեն միապետական միջոցներու հանդէպ Իրլանտայի։

Անգլիոյ օրէնքին դէմ ընտրոր զսպանակը անգլիական է, Սկովտիայինը սկովտական, բայց Իրլանտայինը իրլանտական չէ։

Շուէտի և Նորվեկիոյ, Աւստրիոյ և Հունգարիոյ մէջ եղած ձեւն պէս երկու միացեալ կառավարութեանց օրէնսդրութեան տարբերութիւնը բնաւ արգելք չկրնար լինել երկուց կառավարութեանց ներդաշնակութեան ։

Պ. Կլատսթընը Իրլանտայի խնդիրն աղտու և տեւական կերպիւ լուծելու համար հարկ եղած միջոցները կը ներկայէ։

Պ. Կլատսթընը կ'առաջարկէ օրէնսդիր ժողով մը կազմել ի Տըպլին Իրլանտայի վարչային և օրէնսդրական գործերը վարելու համար։

Նախարարապետը սոյն առաջարկութիւնն ընելով կը հաստատէ թէ, այսպիսի առաջարկ մը խորհրդարանէն հետեւեալ վերապահութիւններով կրնայ ընդունիլ։ 1. Կայսրութեան միութիւնը պէտք չէ վտանգին։ 2. Անգլիոյ, Սկովտիոյ և Իրլանտայի ջրային միութիւնը պէտք է անխոտոր ձեայ։ 3. Կայսրութեան պաշտօնէութիւնները պէտք է արդարապէս բաշխել և փոքրամասնութեանց պաշտպանութիւնն ապահովել և 4. Ազգային օրէնսդրական մարմին մը ստեղծելով Իրլանտայի, երեք դատակարդերու շահերը պահպանել, որք են, անշարժ. կալուածատիրք, պաշտօնատարք և բողոքական փոքրամասնութիւնը ։

Պ. Կլատսթընը յետոյ կը խօսի Իրլանտայի երեսփոխանաց և Բարձրագոյն խորհրդարանի անդամոց վիճակին վրայ, Բնականաբար ասոնք Անգլիական խորհրդարանին չպիտի մասնակցին, երբ վիճաբանութիւնը անգլիական և սկովտական գործոց վրայ է, սակայն կարելի՛ է զայնս ընդունիլ, երբ վիճաբանութիւնը կայսրութեան կարեւոր խնդրոց վրայ է։

Կառավարութիւնը, կ'ըսէ նախարարապետը, համոզուած է որ անոնց ընդունելութիւնը կարելի չէ, Իրլանտայի երեսփոխանք հասարակաց խորհրդարանին ներկայ չպիտի ըլլան ի բաց առեալ այն պարագային, յորում Անգլիական խորհրդարանը նախապէս ընդունուած կարգադրութեան մը փոփոխութիւն առաջարկէ։

Այս տեսակ առաջարկութիւն մը անշուշտ այնպիսի ժողովի մը քննութեան պիտի ենթարկուի որ մի և նոյն տարերքներէն բաղկացեալ լինի, ինչ տարերքներէ որ կը բաղկանար նոյնին նախնական ծրագիրը քուէարկող ժողովը։

Պ. Կլատսթընը կայսրութեան մաքսային միութիւնը պահելու բացարձակ պէտքը հաստատելէ յետոյ, Իրլանտական խորհրդարանին իրաւունքները և առաւելութիւնները կը յայտնէ։

Այս խորհրդարանը իւր հնոսկողութիւնը պէտք է ի գործ դընէ, ինչպէս Իրլանտայի գործադիր իշխանութեան, նոյնպէս և օրէնսդրական գործոց վրայ. օրէնսդիր ժողովոյ տեւողութիւնը պիտի լինի հինգ տարի։

Այս խորհրդարանը չպիտի կարենայ վիճաբանել ոչ Անգլիական դահուն վերաբերեալ խընդիրներու, ոչ իշխանութեան նախապատուութեանց և յաջորդութեան վերաբերեալ խնդիրներու, ոչ խնամակալութեամբ երկիրը կառավարելու եղանակին և ոչ վերջապէս այն ամեն խնդիրներու վրայ, որ բանակին և ծովային զինուորութեան, դաղթականութեանց և օտար տերութեանց յարաբերութեան կը վերաբերին, ըստ որում այս ամեն խնդիրներն կայսերական խնդիրներ են։ Նոյնպէս իրաւունք չպիտի ունենայ, այս կամ այն կրօնական պաշտամունքը ճանչնալու կամ բառնալու վերաբերեալ խնդիրներով զբաղելու։

Տեղական թղթատարութեանց խնդրոյն դալով, նախարարութիւնն այնպէս կը կարծէ թէ, այս խնդիրը Իրլանտական խորհրդարանին որոշմանց պէտք է յանձնուի բոլորովին։

Եւ որպէս զի Սահմանադրութեան տեւականութիւնը ապահովի, ներկայիս խորհրդարանը երկու մասի պիտի բաժնուի, որոց մին միւսին վրայ վէթոյի իրաւունք պիտի ունենայ։ Այս վէթոյի իրաւունքը պէտք է սահմանափակի կամ երեք տարուոյ ժամանակամիջոցի մէջ և կամ պայմանաժամէն առաջ գայն լուծել պէտք է։

Այն 28 անդամները, որք Իրլանտայի արդիւնաբերականաց դասէն ցկեանս ընտրուած են եւ Լորտերու խորհրդարանին մէջ Իրլանտայի արդիւնաբերականաց դասը կը ներկայացնեն այսօր, այլ եւս աթոռ չպիտի կարենան ունենալ անդ, ինչպէս նաեւ հասարակաց խորհրդարանի Իրլանտայի ներկայացուցիչք։ Այս 28 անդամք Իրլանտայի բարձրագոյն խորհրդարանին մէջ պիտի ընդունուին իբր անգամ ցկեանս և ասոնց վերայ պիտի աւելնան 75 անդամ եւս, այնպէս որ բարձրագոյն խորհրդարանը պիտի բազկանայ 103, իսկ երկրորդ խորհրդարանը 206 անդամներէ ։

Յետոյ Պ. Կլատսթընը՝ նախարարութեան Իրլանտայի վարչութեան վերաբերեալ ծրագրերը կը ներկայէ ։

Փոխարքայութիւնը, կ'ըսէ, չենք փոփոխ պիտի մնայ. սակայն փոխարքան այս կամ այն կուսակցութեան ներկայացուցիչ չպիտի հա-

մարուի այլ ևս, հեռեւարաը ա-մեն նախարարական փոփոխութեան նոր փոխարքայ մը անուանելու հարկ չպիտի ծնայ։

Փոխարքային իշխանութիւնը նոյնը պիտի լինի ինչ որ Քանատայի և Աւստրլիոյ ինքնօրէն գաղթականութեանց կուսակալներու և փոխարքաներու իշխանութիւնը։

Այն օրէնքը, որ կաթոլիկ կրօնի պատկանող ոևէ անձի կը պլանայ Իրլանտայի փոխարքայ լինել, պիտի չնչուի։

Եւ այն դատաւորները, որք Իրլանտայի մէջ բռնապետական արգի օրէնքները ի գործ դնելու պաշտօն ունին, պիտի կարենան հանգստեան թոշակ ընդունել, երբ թագուհին օգտակար դատէ։

Իրլանտայի ոստիկանութեան կազմութիւնը անփոփոխ պիտի ծնայ։ Այս մասին որոշուած ելմտացոյցը՝ որ մէկ ու կէս միլիոն անգլիական լիրայ է այսօր, հաւանականաբար պիտի պղտչուի, սակայն կառավարութիւնը կ'առաջարկէ որ Իրլանտայի բաժնին մէկ միլիոն միայն թողուի։

Գալով վարչութեան, կառավարութիւնը կը նկատէ որ, տեղական օրէնսդրութեան հսկողութիւնը ինայողութիւն յառաջ բերելով, արդարացի է արտօնել արդի պաշտօնէից, որ հանգըստեան թոշակ պահանջեն, եթէ իրենց պաշտօնները չնչուին։

Իրլանտայի վարչական նոր կազմութեան վրայ ասկէց աւելի ըսելիք մը չունիմ, կը յարէ Պ. Կլատսթընը։

Գալով ելմտական խնդրոյն, կառավարութիւնը հարկ կ'ղղայ որ Իրլանտա կայսրութեան ծախուց մասնակցի 14 առ 0/0 համեմատութեամբ։ Արդար է որ Իրլանտայի նոր վարչութիւնը իւր հասութից հաւասարակշիռ ծախք ունենայ, սակայն ընդ ամենը 20,000 անգլիական ոսկի պատրաստ դրամ ունի, որ Իրլանտական եկեղեցւոյն հասոյթներէն կը գոյանայ։

Ուստի այս տարուան ելմտացոյցին մէջ աւելցնելու ուրիշ հասոյթի աղբիւր չկայ, և սակայն Իրլանտա պիտի կարենայ կայսրութեան ծախուց 0/0ին 15 մասնակցիլ այսինքն 3,242,000 ոսկի։

Իրլանտայի ծախուց հաշուեցոյցը, ի միասին առնլով աղգային պարտուց մէջ Իրլանտայի բաժնին լինած դլխավճարի հասոյթը 7,946,000 ոսկիի, իսկ եկամուտը 8,350,000 ոսկիի կը հասնի։

Պ. Կլատսթընը իւր բանախօսութիւնը կը վերջացնէ ըսելով թէ, տեղական կառավարութիւնը բարիք մ'է և ոչ չարիք, կը դերուատէ Իրլանտայի ժողովրդեան հայրենասիրութիւնը։

Ժամը 8ին Պ. Կլատսթընը իւր ճառը կը բազմի 2 1/2 ժամ անընդհատ խօսելէ յետոյ։

(Մնացեալը վաղը)

ԽԱՌՆ ԼՈՒԻՐԵՐ

Թէև պաշտօնական ոևէ տեղեկութիւն մը չկայ, բայց մայրաքաղաքիս դեսպանատան ոմանց հաստած հեռագրերէ կիմացուի որ, տէրութեանց վերջերը Ազինքի կառավարութեան ըրած զեկուցումները մերժուեր են ի մասին Ծունաստանի զէնքն. կէցութեան։

Հելլենական կառավարութիւնը ծանուցեր է տէրութեանց Ազինքի ներկայացուցիչներուն թէ, Ծունաստան Եւրոպիոյ բաղձանաց չպիտի կրնայ համակերպիլ, (այսինքն զէնքնկէց չպիտի լինի) և Հելլենաց միտքերու գրգռութիւն պիտի կրնայ հանդարտեցնել, և. թէ պերլինի դեսպանախորհրդին (Հելլենական) որոշմունք ի գործ չդրուին։

Ինչպէս յայտնի է, պերլինի դեսպանախորհրդին որոշմունք կ. պոլսոյ դեսպանախորհրդին մէջ չնչուած էին։ Տէրութեանց ըստիպմամբ այն ատեն կայսերական կառավարութիւնը Ծունաստանի մի քանի հողային չնորհումներ ըրաւ կ. պոլսոյ դեսպանախորհրդին մէջ դոյացեալ համաձայնութեան համեմատ։

Հելլենական կառավարութիւնը, կ'ըսէ Թարիգ, փոփոխակ սոյն չնորհաց արժանի երախտագիտութիւն յայտնելով գոհանալու, տեսակ տեսակ պահանջումներ կը յարուցանէ, որք կրնան զինքը վտանգի ենթարկել։

—կայսերական հրովարտակը որ պուկարիոյ Ալէքսանդր իշխանին Արեւելեան Րումելիի հնգամեայ կուսակալութիւնը կը վաւերացընէ, Զատկի ծնէն առաջ չը պիտի ղրկուի և սոյն հրովարտակը տանող բարձրաստիճան պաշտօնատարը տակաւին անուանուած չէ։

—Ազինքէն քաշուած հեռագիրը մը կը ծանուցանէր թէ, Հելլենական զօրքերը Օսմ. սահմանագլուխը անցնելուն վրայ թրիպօ ըսուած վայրը գրաւեր են։

Վեհ. Օուլթանին հրամանաւ կայսերական թիկնապահ Րիզա փաշա այս լրոյն վրայ հեռագրաւ տեղեկութիւն խնդրած լինելով Օսմ. զօրաց ընդհանուր հրամանատար Ահմէտ Էյուպ փաշային հետեւեալ պատասխանը ստացեր է.

«Թրիպօ ըսուած տեղ մը չկայ. Հելլենաց Օսմ. սահմանագլուխը անցնելուն վրայ ոչ մի տեղեկութիւն ստացած չեմք ոևէ կողմէ։»

—Պաշտօնական ակմբոյ մէջ կը հաւաստեն թէ, տէրութիւնք եթէ վերջերս Ազինքի կառավարութեան ըրած զեկուցման դոհացուցիչ պատասխան մը չսպասեն, վերջնագիր մը պիտի յղեն Հելլենական կառավարութեան որպէս զի զէնքնկէց լինի։ Իսկ եթէ Ծունաստան չհնազանդի, տէրութիւնք Զատկի ծնէն վերջ Հելլենական ծովեզերը պիտի պաշարեն։

—կ'ըսուի թէ, Արեւելեան Րումելիի կաղմական օրէնքը վերանայելու պաշտօն ունեցող յանձնախմբին անդամ ընտրուած են Բ. Դրան կողմէ, Հայտար էֆէնտի և պետական խորհրդոյ անդամ Սահակ էֆէնտի Ապրօ։

—Մօնիթէօր կը կարծէ թէ, Բարձր. Մեծ-եպարքոսը կայսերական անձնական դանձուն նախարար վսխմ. Ցակոբ փաշայի «լէեզքերէն» մը գրած է, հրաւիրելով ընորին վսեմութիւնը որ կայս. կառավարութեան և Օսմ. պանքայի միջեւ եղած առևտրական հաշուոյ կարգադրութիւնը վտանգէ։

—Մօնիթէօր ասկէ առաջ ծանուցած էր թէ, մեծ տէրութիւն մը Ալէքսանդր իշխանին վերապահմանց դէմ զօրաւոր ընդդիմութիւն յարուցեր է։ Անգլո-Ֆրանսական թերթը իւր շաբաթ աւուր թուով կը ծանուցանէ թէ, սոյն ընդդիմութիւնը բեդրսպուրկէն կուգայ։

Երէկի թղթաբերով Պուքրեշէն հասած լրագիրք կը ծանուցանեն թէ, իրաւ է որ Ռուսիա պահանջած է Ալէքսանդր իշխանէն, որ իւր վերապահութիւններէն եւս կեանայ և տէրութեանց որոշմանագիրն ընդունի, բայց արդէն Ալէքսանդր իշխանին վերապահութիւնք լոկ պղտոնական լինելուն համար, Ռուսիոյ սոյն պահանջումը ոևէ նոր կնճիռ չյարուցանելէ զատ, ընդհակառակն կը հարթէ այն ամեն դժուարութիւնները, եթէ երբէք կան։

—Հանեայէն կ'իմացնեն թէ, Բրեվեզայէն 4 հատ կայս. չոգենաւներ հասեր են ի Ծուտա։

—կրետէէն հասած նորոդ տեղեկութիւնք կը ծանուցանեն թէ, այժմ Սուտայի առջեւ համախմբեալ միացեալ նաւատորմը կը բաղկանայ 62 մարտանաւերէ, որոյ 25ը ծովառմբակիր են։

—Նաթօլիէն կը դրեն թէ, Իտալիոյ ծովային նախարարութիւնը հրաման տուեր է որ 10 հատ ծովառմբակիր չոգենաւներ կազմ և պատրաստ լինին, առաջին նշանին ի Ծուտա մեկնելու։

—Հավասի գործակալութեան մայրաքաղաքիս ներկայացուցիչ Պ. Ռիտեր, Ֆրանսական կառավարութենէն պատուոյ Լէգէոնի անդամ անուաներ է։

—Էլ Դահիրէ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ, անստոյգ է այն լուր թէ, Անգլիացիք չպիտի պարպեն Եգիպտոսը։ Ընդհակառակն Լոնտրայէն յատած վերջին գեկուցմանց և հրահանգաց համեմատ, Եգիպտոսի Անգլիական զօրաց ընդհ. հրամանատար Սըր Էվելին Պէյրինկ պիտի վտանգեն չատով Անգլիական զօրաց պարպումը։

—Վեհ. կայսեր անձնական բժիշկ Մավրոյէնի փաշա անցեալ հինգշաբթի օր Պէյլերպէյի հիւանդանոցն երթալով բանախօսութիւն մը ըրաւ տենդային հիւանդութեանց վրայ։

—Ոստիկանութիւնը այս տարի նոր միջոցներ ձեռք կ'առնու արգիլելու համար Զատկի տօնին առթիւ հրացան և ատրճանակ պարպելու սովորութիւնը, որ բաղում չարեաց առիթ կրնայ տալ։

—Նախընթաց օր Բերչեմպէքազարէն անցնող սրարշաւ կառք մը՝ բանաեօթի անուն անձ մը կոխոտելով վիրաւորեց։ Կառավարը ձերբակալեցաւ։

Մայրաքաղաքիս մէջ առաջին անգամը չէ որ կը պատահին այսպիսի դէպքեր։ Պահչէ գափուչէն, Սուլթան-Համամէն և ուրիշ նեղ փողոցներէ անցնող մարդ մը միշտ ենթակայ է այսպիսի արկածներու։ Թարիգ իրաւամբ ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այսպիսի արկածներու այլ ևս տեղի չտալու համար։

ՀԵՌԱԳԻՐ

Փարիզ 15 ապրիլ

Երեք կայսրութիւնք (Գերմանիա, Աւստրիա և Ռուսիա) առաջարկեցին վերջնագիր մը ղրկել Հելլենական կառավարութեան։

Ֆրանսա ուղեց սոյն վերջնագրոյն բնագիրը տեսնել։

Լոնտրա 16 ապրիլ

Երեսփոխանաց ժողովոյ մէջ Պ. Կլատսթընն Սըր Հիքս Պիչի մէկ հարցման պատասխանելով ըսաւ թէ, չը կարծուիր որ յառաջիկայ երկուշաբթի պէտք եղած տեղեկութիւնները տրուին Հելլենական խնդրոյն վրայ։ Պ. Կլատսթընն կը կարծէ թէ, Հելլենական խնդրոյն վրայ տէրութեանց և Ծունաստանի միջեւ փոխանակեալ թղթակցութեանց հրատարակութիւնն Երեսփոխանաց ժողովոյ ղգացումները չփոխեր։

Հռոմ 16 ապրիլ

Փոլէրայի եօթը նոր դէպքեր պատահեր են ի Պրէնտիզի։ Սոյն քաղաքին մէջ մինչեւ ցարդ քոլերայի 76 դէպք պատահելով, 12 հոգի մեռած են։

Լոնտրա 17 ապրիլ

Երեսփոխանաց ժողովն իւր երէկի նստին մէջ առաջին ընթերցմամբ առանց քուէարկութեան ընդունեց Պ. Կլատսթընի առաջարկած օրինաց ծրագիրն, որով կը պահանջէր Իրլանտայի հողերը գնել։ Երկրորդ ընթերցումը յառաջիկայ յունիս ամսոյ 13ին տեղի պիտի ունենայ։

Հռոմ 17 ապրիլ

Երէկ Պրէնտիզի մէջ քոլերայի 19 դէպք պատահելով, եօթն հոգի մեռեր են։

Փարիզ 17 ապրիլ

Ծերակոյտի ժողովոյ մէջ՝ Օտիվըրէ դուքսը նախարարութենէն բացատրութիւն պահանջեց Լազօմպի մէջ եկեղեցւոյ մը վնասման առթիւ ծագած կռւոյն համար։

Այս դէպքին վրայ անցեալ երեքշաբթի օր երեսփոխանաց ժողովոյ մէջ ալ բացատրութիւն պահանջուած էր։

Ծերակոյտի երեսփոխանաց ժողովոյ սէս կրօնային գործոց նախարարին տուած բացատրութիւններէն գոհ եղաւ։

—o—

(ՊԱՆՈՒՂԱԿԻ ՁԱՄԲՈՎ)

Փարիզ 14 ապրիլ

Ռուսիոյ կառավարութիւնն Ալէք-

ահաղը իշխանէն պահանջած լինելու որ տէրութեանց որոշմնագիրներ առանց վերապահման ընդունի, իշխանին վերապահմանց մասին յայտնի չէ թէ նոր կնճիռներ պիտի ծագին թէ ոչ։

Ապրիլ 15

Երեսփոխանաց ժողովին 77ի դէմ 124 ձայնիւ ընդունեց նախարարութեան օրինաց ծրագրերը, որով կ'առաջարկէր Ազգ. Պանքային արժեթուղթերը բանի ընդունել տալ։

Պ. Տէլիեանի ծանոյց թէ, Յունաստան պիտի կարենայ ի մօտոյ 110 հազար զօրք պատրաստել, որոյ համար նախարարութիւնը պէտք եղած միջոցները ձեռք առած է։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԴԱՏԸ

Բերկրութեամբ կը ծանուցանենք թէ Ա. Պ. Պատրիարք Հայրը որ ամեն կարելի աշխատութիւն չխնայեց սոյն դատին արդար ելք մը տալու համար, վերջապէս յաջողեցաւ չնորհիւ Բ. Դրան արդարասէր նախարարաց կարկուր էֆէնտիի յարուցած հոդային դատը Շերիէն Պետական խորհրդոյ յղելու։

Ըստ այսմ Արդարութեան գործոց վսեմ. նախարարը նախարարաց խորհրդոյ որոշմամբ սոյն դատը Պետական խորհրդոյ դատական ճիւղին յանձնեց երէկ յանձնարարելով որ կարկուր էֆէնտիի յարուցած դատը արդարութիւնամբ տեսնուի։ Նոյնպէս Շերիի դատարանին ի պաշտօնէ ծանոյց թէ ծանուցեալ խնդիրը Պետական խորհրդոյ մէջ պիտի քննուի։

Ինչպէս յայտնի է, այս դատը պիտի տեսնուի դատավարական եղանակաւ որ յատուկ է քաղաքային դատարանաց։

Ա. Պ. Պատրիարք Հայրը երէկ Բ. Դուռն երթալով յանուն Ազգին անձամբ չնորհակալութիւն յայտնեց Բարձր. Մեծ-եպարքոսին և Արդարութեան գործոց վսեմ. նախարարին, արդարասիրական այն զգացմանց համար որոյ նոր վկայ մ'ևս ընծայեցին Հայոց Ազգին։

—

Գանի մ'օր առաջ դրած էինք թէ, կայսերական կառավարութիւնը երուսաղէմի միաբաններէն Արժ. Տ. Ղեւոնդ, Գէորգ և Կիրակոս վարդապետաց կրդ. Մճխիթէ պատուանշան չնորհած էր։

Սոյն պատուանշանները Բ. Դրնէն Ազգ. Պատրիարքարան յանձնուեցան շաբաթ օր իրենց տեղերը ղրկուելու համար։

—

Գոհութեամբ կը ծանուցանեմք թէ, Ֆրանսական կառավարութիւնը արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդականի օդնական վսեմ. Իլիաս էֆէնտի Զայեանի պատուոյ Լեգէոնի պատուանշանը չնորհեր է։

—

Ա. Պ. Պատրիարք Հայրը եգիպտոսի նորընտիր Առաջնորդ Գեր. Իզմիրլեան Սրբազանի և եղուսաղէմի Պատրիարքական Տեղապահ Գեր. Երեմիա Սրբազանի ալ Մէճիտիէի Բ. կարգի պատուանշան չնորհուիլը խնդրեց թագրիրով մը։

—

Ա. Պ. Պատրիարք Հայրը Մանդուման շաբաթ աւուր թերթին մէջ օրիորդի մը ստորագրութեամբ հրատարակեալ անպատկառ եւ լրբենի նամակը նկատողութեան առնելով, քննութիւն հրամայեր է։

Միւս կողմէ Կիմանամք թէ, Գեր. Հայրակ եպիսկոպոս Դիմաքսեան Մանդուման դէմ դատ պիտի բանայ։

—

Շաբաթ դիշեր հոծ և ընտրելազոյն երկսեռ բազմութիւն մը կը լեցնուր Նոր Թատրոնին օթեակներն ու նստարանները։ Ժամ 2 1/2ին սկսաւ «Արեան Բիծը» անուն խաղին ներկայացումը։ Հայ բեմին երբեմն այնքան փայլուն աստղերը վերստին երեւցան նոյն դիշերն։ Պարոնայք Պ. Մաղաքեան, Տ. Թօսլաթեան, Սիսակ և Չօլաս, Օր. Վիրգինէ Գարադաշեան՝ իրենց դերերն ա'յնքան լաւ կատարեցին, որ քանիցս բուռն ծափահարութեանց արժանացան։ Օր. Վիրգինէի երգին չեչտերն ա'յնքան մելամաղձոտ և ձայնին ելեւէջներն ա'յնքան դրաւիչ էին, որ ներկայից սրտերը բուռն կերպով յուղեցին։

Խիզանու ընկերութեան ի նպաստ կազմակերպեալ սոյն ներկայացման զուտ արդիւնքը 30 ոսկւոյ կը հասնի։

ՎԻՊԴՈՐ ՀԻԻԿՕ

—

ԹՇՈՒԱՌՆԵՐ

Բաժանորդագրութիւն 10 հատորի

80 դահեկան

Ք. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Թարգմանիչ Դ. ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

—

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉՔ

ՆՇԱՆ Կ. ՊԷՐՊԵՐԵԱՆ ԵՒ Ս. ՏՕՎԼԷԹԵԱՆ

—o—

Ապրիլ 1էն սկսելով մինչեւ մայիս 15 ստորագրութիւն մը բացած ենք «Թշուառներու» պատկերազարդ երկրորդ տպագրութեան համար, և եթէ սոյն ժամանակամիջոցին մէջ 250 բաժանորդ գտնենք 80 ղրչ վճարող, մեք եւս կը խոստանանք սոյն գնով տալ տասն հատոր պատկերազարդ «Թշուառներ», որոյ առաջին, երկրորդ հատորներն արդարած և երրորդ հատորին կիսոյն հասած ենք, որ պիտի ամբողջանայ մայիս 15ին և մինչեւ տարեգլուխ աւարտել ամբողջն։

Մեր արդէն ունեցած Մեծ. բաժանորդները կարող են սոյն բաժանորդագրութեան մասնակցիլ՝ արդէն վճարած դրամին վրայ աւելցնելով պակասն, և ստանալ նոյնպէս 80 ղրուշով 10 հատորներն։

Իսկ եթէ մինչեւ 15 մայիս 250 բաժանորդ չկարողանանք ունենալ, կանխիկ առած դրամնիս եւս տալէ յետոյ դարձեալ մեր այժմու վիճակին մէջ պիտի չարունակենք և աւարտել կը խոստանանք. միայն թէ՝ կը խնդրենք այն սղնիւ և յարգի պարոններէն որք ստիպեցին զմեզ գնոյն վրայ այսպիսի կարեւոր և մեծ գիջում մ'ընելու՝ այսուհետեւ աւելի ԿԱՐՃ խօսին։

Ամբողջ գործը աւարտելէն յետոյ՝ տասը հատորի գինն 120, իսկ հատոր առ հատոր գնել ուզողները պարտին վճարել 14 ղրչ. 16 երեսէ բազկացեալ մէն մի թերթ 40 փարաի։

Ստորագրութեան տեղին է «Բուրաստան Մանկանց»ի խմբագրատունը, Պօլիս, Էսկի Զապթիէ ճաուշէսի, թիւ 63։ Կամուրջի գլուխ Զարեհ էֆ. Թորոսեանի Թղթավաճառատունը, Ջրավաճառ Պօղոս և Յակոբ ագային խանութները և «Բուրաստան Մանկանց»ի ցրուիչ Պ. Անդրանիկ Ֆինճանճեանի միջոցաւ։

տարի մը քով դրուած է այժմ։ Այդ նօտարին հետ միայն կրնաք գործ ունենալ. ես դինքը տեսայ, ձեղի կ'ապասէ։

—Ուրեմն խորհուրդ կուտաք ինձ որ բաժինս առնում։

—Անշուշտ. մոռածեցէք ձեր զաւակին վրայ, զոր օր մը պիտի գտնէք։

Կավրիէլ կը վարանէր տակաւին, վերջապէս հետեւեալ վերջին խօսքերն արտասանելով, որոշում տուաւ։

—Իրաւունք ունիք, ինչ որ չեմ ուզեր ընել անձիս, պարտիմ ի գործ դնել զաւկիս սիրոյն համար։ Բայց, ես այդպիսի ցոյցերէն բան մը չեմ հասկնար, տառապանաց մէջ կը գտնուիմ։

—Զըսի՛ ձեզ որ կրնաք ամեն պարագայի մէջ իմ վրայ վստահիլ։

—Ուրեմն ձեր խրատներովը պիտի օգնէ՛ք ինձ։

—Այո՛. և եթէ կամիք, մինչեւ Օռլէան ձեզի կ'ընկերանամ։

—Այդպիսի բան մը խնդրելու չեմ համարձակիր, չնորհակալ եմ, ըսաւ. և երկրորդ անգամ ձեռքն անոր երկնցուց։

—Շատ իրաւամբ ըսիք թէ այսուհետեւ ես առանձին և լքեալ չեմ փարիզի մէջ, յարեց նա. եթէ պէտք որպիսի կ'ընդունիմ այն բարեկամութիւնը՝ զոր նուիրեցիք ինձ։ Աւա՛ղ. կ'ղգամ թէ պաշտպանութեան պէտք ունիմ։ Լաւ ուրեմն, բարեկամս եղէք այսուհետեւ. այս վայրկենէս սկսեալ, ձեզի կը վստահիմ։

սիրտը լի երախտագիտութեամբ պատրաստ էր ամեն հարցմանց պատասխանելու, և ընդհուպ խորին մտերմութիւն մը հաստատուեցաւ իւր և ոստիկանութեան գործակալին կնոջ միջեւ։

Ամեն օր յաճախ զիրար կը տեսնէին, կամ կավրիէլ Մօռլօի տունը կ'երթար, և կամ պաշտօնակալին կինն իրեն այցելութեան կուգար։

Տիկին Մօռլօ, կավրիէլէն եօթը կամ ութը տարեկան աւելի մեծ էր։ Առանց սիրուն լինելու, հաճոյալիր դէմք մ'ուներ և միանգամայն քաղցր ու համակրական ակնարկներ։ Միլանի կը կոչուէր։

Զոյգ տարի առաջ, Մօռլօ նորա հետ ի միասին փարիզ քսանևհինգ կամ երեսուն մղոն հեռի գիւղակի մը մէջ հարսանեաց հանդիսի մը ներկայ գըտնուած էր։

Օրիորդ Միլանի Տուժէ հաճոյ թուեցաւ իրեն, յայնժամ մտածեց թէ՝ ինչ երեսուն տարեկան կար և ընկերուհի մ'առնելու ժամը հասած էր։ Մօռլօ այնքան երկար ժամանակ առանձին ապրելուն վրայ վհատեալ, սկսաւ քծնիլ մանկամարդ գիւղացւոյն քով, նորա ճչմարիտ սիրահարը լինելու փափաքով մը։

Աւրդարեւ, երկրորդ օրը կատարեալ սիրահար մ'էր։ Բայց յանկարծ լսացաւ որ օրիորդ Միլանի Տուժէ երկրին հարուստ ժառանգորդաց դասակարգէն էր։ Իւր հօրեղբօր հետ կը բնակէր և իրեն յարմար ամուսին մը գտնելու կ'աշխատէր։

Մի քանի տարիէ ի վեր իւր հայրը և մայրը կորա-

Ծօ՛ղ, Խալիֆայի ձեռքէն սեղմելէ յետո. բայց ան
Ղ–ղ ալ ուզեց ինքզինքը զսպել, ինչպէս Խալիֆան
ինքն էր ըրած, ու ձեռքը ետ քաշեց։ Ան ալ ետ
քաշեց, ինչպէս Խալիֆան ըրած էր։ Ղ–ղ